55 *Lit*

d wszego złego, W

wszelkie

ánie

grzech

s Pan

℟. niem skrzydeł swoich

Modl

E. ktorego O

oim roz

tanarios alendos esse vberius; Mercurialis ad hanc diuersitatem tollendam d[illegible] plex scribit esse quartanæ principium, aliud breue, quod primis paroxismis ter minatur, aliud, quod concluditur terminis cruditatis, & coctionis, & longissimu esse solet addens Auicennam, si primo modo accipiatur principium, recte im perare victum tenuem ab initio quartanæ, sed si secundo modo, valde melius sentire Gal. & alios, dum in hoc principio dicunt minime expedire victum tenuem; veruntamen huic responso acquiescere minime possum, quoniam quartana febris legitime, & exquisita longissima esse solet 1. epid. com. 3. t. 4. quod si quis dixerit Hipp. in lib. de carnibus ad finem memoriæ traditū reliquisse, quartanam febrem duabus hebdomadis iudicari, & 2. aph. 25. æstiuas quartanas breues nuncupare, concedam & ego quamlibenter, sed cum rarissime hoc eueniat in ea, de qua sermo, & vnicuique vel ruditur in arte versato abunde constet in morbo, qui cito sua tempora permeat, nulla ratione conuenire victum liberalē, sed omnino parcum, nunquam putauerim ad hoc ipsum solum in eo præcepto tradendo respexisse Auiccenam. Accedit, quod Auic. nō loquitur de huiusmodi quartanis quę paucis terminantur paroxismis, vt clare ex eo colligitur, quod subiungit, post tres septimanas pleniori cibo nutriendos esse quartanarios, ita vt expresse velit in quartana de qua sermo, a principio tenui omnino victu esse vtendum, non pleno, & copioso, vt habet Gal. Quamobrē dicatur potius, si nos propriam rationem, & indicationes spectemus, quæ a temporibus morborum accipiuntur, ita esse agendum, vt consulit Gal. ipse, verum si ad aliquod aliud,

C quod coniunctum sit, respiciamus, quodque propriam quandam habeat indicationem, quæ priorem ex morbo desumptam obscuret, profecto debemus rationem, si non vndique aliqua saltem ex parte immutare; fere enim semper a principio quartanæ, veluti cuiuscunque affectus melancholici prima vocata regio plurimis scatere solet crudioribus excrementis ex mala concoctione ventriculi, qui in illis frigidus est; vnde inter initia cogi videtur medicus tenuem victum præscribere, vt interim coquantur, ac debellentur cruditates, a quibus ventriculus leuatus rectius proprio fungitur offitio, qua re præstita, possumus victus rationem instituere prout tēpus, & natura morbi postulare videtur. Ex quibus clare cernitur, quomodo victus ratio, & plena, vt ait Galen. & tenuis, vt habet Auicen. in quarta[...] Vbi enim curans medicus co-

D gnouerit multas la[...] vndique debeant, antequam morbum adaugea[...] que præscribatur, quo maiori ex parte deuictas [...] assequetur; postea vero vsque ad consistentiá m[...] t viros in illud vsq; tempus ferendo oneri suffic[...] lutum quæsitū, mox (cū paucis Chyrurgicum fo[...] maceuticum ventum est in quo primum multis c[...] ous probatum fuit, quartanam a principio lenite[...] pit 1. ad Glauc. & male agere medicos illos rec[...] ibus insequentes, contra Gal.

mentem

tanarios alendos esse vberius; Mercurialis ad hanc diuersitatem tollendam du-
plex scribit esse quartanæ principium, aliud breue, quod primis paroxismis ter-
minatur, aliud, quod concluditur terminis cruditatis, & coctionis, & longissimu
esse solet addens Auicennam, si primo modo accipiatur principium, recte im-
perare victum tenuem ab initio quartanæ, sed si secundo modo, valde melius
sentire Gal. & alios, dum in hoc principio dicunt minime expedire victum te-
nuem; veruntamen huic responso acquiescere minime possum, quoniam quar-
tana febris legitime, & exquisita longissima esse solet 1. epid. com. 3. t. 4. quod si
quis dixerit Hipp. in lib. de carnibus ad finem memoriæ traditũ reliquisse, quar-
tanam febrem duabus hebdomadis iudicari, & 2. aph. 25. æstiuas quartanas bre
B ues nuncupare, concedam & ego quamlibenter, sed cum rarissime hoc eueniat
in ea, de qua sermo, & vnicuique vel ruditer in arte versato abunde constet in
morbo, qui cito sua tempora permeat, nulla ratione conuenire victum liberalẽ,
sed omnino parcum, nunquam putauerim ad hoc ipsum solum in eo præcepto
tradendo respexisse Auiccenam. Accedit, quod Auic. nõ loquitur de huiusmo-
di quartanis quę paucis terminantur paroxismis, vt clare ex eo colligitur, quod
subiungit, post tres septimanas pleniori cibo nutriendos esse quartanarios, ita
vt expresse velit in quartana de qua sermo, a principio tenui omnino victu esse
vtendum, non pleno, & copioso, vt habet Gal. Quamobrẽ dicatur potius, si nos
propriam rationem, & indicationes spectemus, quæ a temporibus morborum
accipiuntur, ita esse agendum, vt consulit Gal. ipse, verum si ad aliquod aliud,
C quod coniunctum sit, respiciamus, quodque propriam quandam habeat indica
tionem, quæ priorem ex morbo desumptam obscuret, profecto debemus ratio-
nem, si non vndique aliqua saltem ex parte immutare; fere enim semper a prin-
cipio quartanæ, veluti cuiuscunque affectus melancholici prima vocata regio
plurimis scatere solet crudioribus excrementis ex mala concoctione ventriculi,
qui in illis frigidus est; vnde inter initia cogi videtur medicus tenuem victum
præscribere, vt interim coquantur, ac debellentur cruditates, a quibus ventri-
culus leuatus rectius proprio fungitur offitio, qua re præstita, possumus victus
rationem instituere prout tẽpus, & natura morbi postulare videtur. Ex quibus
clare cernitur, quomodo victus ratio, & plena, vt ait Galen. & tenuis, vt habet
Auicen. in quartana ab initio administrari possit. Vbi enim curans medicus co-
D gnouerit multas latitare cruditates, quæ absumi vndique debeant, antequam
morbum adaugeant, tunc ab eo cibus tenuis eo vsque præscribatur, quo maiori
ex parte deuictas a calore, & consumptas ieiunio assequetur; postea vero vsque
ad consistentiã morbi pleniorem cibũ imperet, vt viros in illud vsq; tempus fe-
rendo oneri sufficere valeant. Post huiusmodi solutum quæsitũ, mox (cũ paucis
Chyrurgicum fontem absoluerimus) ad Pharmaceuticum ventum est in quo
primum multis cum rationibus, tum auctoritatibus probatum fuit, quartanam
a principio leniter esse tractandam, vt Gal. præcipit 1. ad Glauc. & male agere
medicos illos recentiores, qui nonnullas è veteribus insequentes, contra Gal.
mentem

PREZERWATYWA
OD POWIETRZA MOROWEGO
z preſkrypcyi Káznodźieyſkiey

KRZYZ S.

Krwią Naydrożſzą IEZVSOWĄ,
y Mlekiem Nayśw: MARYI PANNY
duchownie po domách ludzkich pomálowány.
W Dźień Podwyżſzenia tegoż KRZYZA S.
w Kośćiele Przew: OO. Auguſtyniánow ná Káźimierzu,
pod czás ſolemney Oktawy teyże Nayś: MARYI P. Národzenia;
Roku 1720. gdy po rożnych mieyſcách pomieniona plagá panowáłá.
á potym
Nayprzewielebnieyſſey w Chryſtuśie
IEYMOSCI PANNIE
MAŁGORZACIE
MARYANNIE
RAPSZTYNSKIY,
Prześwietnego w Liliowym Kándorze
Zakonu PRÆMONSTRATENSOW
S. NORBERTA
XIĘNI ZWIERZYNIECKIEY
DEDYKOWANY,
PRZEZ
X. MARCELLA DZIEWVLSKIEGO Fránćiſzkaná,
S. Th: Licencyatá, Kuſtoſzá ná ten czas Chełminſkiego, Káznodźieie
Ordynáryuſzá Krákowſkiego,
do Druku
PODANY,
Roku iáko wyżey.

W KRAKOWIE, w Druk: JAKOBA MATTASZKIEWICZA.

Ten Kleynot ſwa wydátny w Koronie zacnośćia,
Cnotámi, zasługámi, y ſtárożytnośćia.

RAPSZTYNSKA, świát wzgárdźiwſzy, duſz Oblubiencowi,
Y z ſoba poświęćiłá zá dar JEZUSOWI.

I.

Budowniczy dźieł wielkich, Przodek Herbu tego:
Wyſtáwił nieśmiertelna sławę Sármáckiego
Narodu; nieprzyiaćioł gdy dopadł z KLAMRAMI:
Dobił im do żywego, z Polskimi Wuyskámi.

II.

RAPSZTYNSCY w iego ślády chwalebnie wſtapili;
By Polská nie upádłá, potężnie bronili;
Zeby byłá w cáłośći, ſzczegulnie wáruia:
Wſzyſtkimi ia śiłámi rádźi repáruia.

III.

W tor cnoty Antenatow zwánych od RAPSZTYNA,
Wſtępuiac mężnym tropem godna HEROINA;
Swiát zdeptawſzy, ná ktorym wſzytko iák ná ledźie:
BOGU żyiac, ná źiemi ſtan Niebieski wiedźie.

IV.

Ná KRZYŻ dwiemá KLAMRAMI z JEZUSEM ſię zbiłá:
Bo w nim wſzytkę ſwych pońiech ſummę bydź baczyłá;
Miła mu iey LILIA kwitnie niewinnośćia:
Serce ſię PIORY wzbija wzwyż Bogomyślnośćia.

Cna XIĘNI Zwierzyniecka niech długo wiekuie,
KRZYZ IEZVSOW z MARYA, niech ia ſekunduie.

NAYPRZEWIELEBNIEYSZA W CHRYSTVSIE MOSCIA PANNO

XIĘNI.

WGodne y święte ręce máleńka niegodney prace moiey odrobinę oddáię: gdy ia wielkiemu twemu konſekruię Imieniu. Nayprzewielebnieyſza M. Dobrodźiyko. *Ráiu źiemskiego roskoſzy celuiacy, z Niebieskim párágonuiacy, Stołecznego Miáſtá Krákowá Sąśiad, Krolestwá Polskiego duchowny zaſzczyt, miły Sercá Boskiego dywertyment, owych Ezechielowi obiáwionych Zwierzat ulubiona knieia, myſtycznego Ielonká ſamego* IEZVSA *rezydencya, świętych Nimf, to ieſt Oblubienic* IEZVSOWYCH *mieſzkánie, świátu umárłych, ſamemu tylko* BOGV *żyiacych Duſz iedyna delicya, nie tak máteryálnymi iáko morálnymi* Drzewámi *zágęszczony* Zwierzyniec: *piękne to, drożſzemu nád Bálſamy y inſze ſpecyały, wſpániálſzemu nád Libáńskie Cedry, ozdobnieyſzemu nád Plátany y Cypryſy, pożytecznieyſzemu nád wſzy-*

tkie fruktyfikuiace y uzdrawiaiace drzewá KRZYZOWI S. *mieysce; bespieczny temu kleynotowi drogiemu depozyt*, *bolesnego* IEZVSA *kocháiace serce; á twoie miánowićie* Nayprzewielebnieysza Dobrodźiyko. BOGV *y Oyczyznie zásłużonemi RAPSZTYNSKICH* Klámrámi *wyrázony* Krzyż: *to twoy Herbowny Kleynot*, *to nayukocháńszy Chrześciáńskiey párentele splendor*, KRZYZ IEZVSOW; *w ktorymeś sobie upodobáła*, *wszytkie nádzieie*, *poćiechy*, *ozdoby załozyłá*, *mowiac z Apostołem*: Vchoway mnie BOZE szczyćić się w czym inszym, procz tylko w KRZYZV P. N. IEZVSA Chrystusá. *Prześwietna twoiá z Przezacnych Antenatow Prozápia*, *z Wielkimi Domámi zkolligowána; dźielnośćia w Polu Marsowym*, *madrośćia w Senáćie wsławiona*, *wysokimi Dygnitárstwámi ozdobiona*, *ták u ćiebie w zápomnieniu: że się do niey znáć cale nie chceß; według náuki* IEZVSOWEY *samá się zaprzawszy. Niebo zá Oyczyznę*, *Klauzurę Zakonna zá pełen Tytułow Dom*, *Krew naydrozßa* IEZVSOWA *ná Duszy twoiey będaca zá pokrewieństwo*, *powinnośći Zakonne zá powinowáctwo*, z BOGIEM *ziednoczenie zá przyiaźń*, *wzgárdę świátá zá honor máiac*, *tym się kontentuieß: że* BOG *ná Niebie*, *á po nim Wielki Pátryárchá* NORBERT S. *twoy Oćiec; że ták wiele Przezacnych Bráci y Siostr komputuieß: iák wiele świátobliwośćia*, *madrośćia*, *niewymownemi talentámi uquálifikowánych* Norbertánow *y* Norbertánek. *Y przyznam się: że to wspaniálßa nád Naiáśnieyße Cesárskie*, *Krolewskie Kolligácye*, *nad Iaśnie Oswiecone Niebieskich y ziemskich Luminárzow koniunkcye*, *tego Przeswietnego Zakonu splendecá: niezliczonymi Swiętymi*, *Błogosłáwionymi*, *w nádziei Błogosłáwieństwá będacymi Sługámi Boskimi znácznie ubogácona; przednimi*, *y nayprzednieyßymi w Kośćiele Bożym Preeminencyámi uczczona; Koronámi*, *Mitrámi*, *Infułámi*, *świátem gárdzacych Páńskich Osob*, *nápełniona; osobliwego pánegiryku godnymi*, BOGV *y Kośćiołowi S. pracámi zásłużona*, *czego naypotężnieyßym Tomem*, *á dopieroż tey szczupłey kárty átomem*, *wypisáć nie podobna. Dosyć to*, *że sámi Naywyżßi Kośćioła S. Pásterze*, *owe nayosobliwße Duchá Przenayświętszego Instrumentá*, *Namiestnicy samego Chrystusá*, *Krásomownymi tego Prześwietnego Zakonu stáli się Pánegirystámi.* Adryan VI. *to do* Præmonstrátensow *pisał y mowił: że Zakon wáß*, *ktoregośmy wychowáńcem byli*, *wieloráka zasług słynie sława &c.* Alexánder III. *y* Innocenty III. *zgodnie przyználi: że święta* Præmonstrátensow *Fámilia*, *Drzewo to wspániáłe*, *ktorego gáłęźie od morzá do morzá zástály.* Innocenty IV. *w swoim* Diplomá *Roku* 1244. *powiedział: że Zakon* Præmostrátensow *po świecie sławny*, *Niebieskim Obywátelom miły; iák tylko nástał*, *ták záraz Krolá Niebieskiego stał się mieszkániem*, *Cnot świętych splendorámi oświeconym; ktory to Zakon w honor postępuiac*, *y u poczćiwość rosnac*, *Ozdobę powszechnego Kośćiołá wysoko wyniosł*, *y wieloráko rozßerzył.* Bonifácy VIII. *w Liśćie swoim do* Præmonstrátensow *nápisał: że wáß Zakon świetna pięknośćia iáśnieiacy*, *uniwersálny Dwor Páńskiey trzody oświeca*; *bieża.*

bieżacym w *zawod do ßczęśliwey wieczności, prosta drogę pokázuie.* Klemens VIII. *Zakon* Præmonstrátenski *názywa nieprzebránym godnych ludzi y Obrońcow Wiáry świętey gniazdem. Siláby wyliczáć Przywileie, ktorymi Swięta Stolicá Apostolska Synow y Corki* NORBERTA *Swiętego, nie tylko hoynie obdárzyłá, ále też y náder ubogáciłá. W ták zacne, nád wßelką pochwałę nierownie większe, dostáłáś się Zgromádzenie,* Nayprzewielebnieysza Dobrodźiyko. *Dostáłáś się między chwalebne do Korony Niebieskiey Kándydaty y Kándydatki. Zákwitnęłáś w tym Liliowym Ogrodźie, nietylko Herbowna* Lilią, *lecz y nienárußonym niewinności Kándorem.* BOG *cię ukochał, wybrał; docześnie w tę śliczną przybrał Sukienkę, w ktorey wiecznie zá Bárankiem, z Swiętymi Pánnámi Pánná, po Niebie ßpácyerowáć będźieß: ná co się godnie Oblubieńcowi twemu Oblubienica zasługuieß. W zadátek Korony Niebieskiey, y o ten zakład, że stánieß z Wybránymi, zá zywotá ießcze wybrána ná godność Przełożeńską. Godná tego: bo się Vrzędem zá Przełożona, y oraz miłością zá Mátkę, przychylnością ku wßytkim zá iedną z inßych Siostrę, y owßem zá sługę bydź kłádźieß. Swiętey y nieśmiertelney pámięci Antecessorek twoich nieodrodna cnota Sukcessorká: nietylko dobro pospolite Klaßtoru, ále też y ozdobę Domu Bożego serdecznie kocháiąca; choc ia o tym milczę, to sam z fundámentu repárowány Swiętey Pátronki twoiey odzywa się Przybytek. Azebym głębokiey twoiey pokory nie obráźił: nie wspominam, aczkolwiek wspomnienia y złotego zapisu godnych przymiotow y Cnot twoich: ktorym się w Zakonnym zámknieniu y cieniu utáić nie podobna; lub ich wßytkiemi siłámi táić umieß: bárdźiey się brzydząc chwałá tego świátá, niż kto z ludzi wzgárda y zniewagą. Nie wspominam: iáko cię* B O G *przez twoie zasługi na tę Prerogátywę wywyżßył. Vczynił cię Gospodynią y Namiestniczką swoią Pan* IEZVS *nád swymi Oblubienicámi a twemi w* BOGV *Siostrámi. Zlećił ci nád ukochánemi, pod złotem miłości swoiey runem, ná odzieniu y sumnieniu bielusieńkimi Owieczkámi swoiemi Pásterski Vrząd.* Zwierzyńcá *swoiego uczynił cię Strażnicą. Owego Zwierzyńcá, drogim Ciał Swiętych ubogáconego depozytem: gdźie Błogosławiona* BRONISŁAWA *Polskiey, zasługámi swemi, broni sławy; gdźie Sługa B.* IVDYTHA, *y tá z piekielnego Holofernesá, z dußnego nieprzyiaćielá Tryumfatorká spoczywa; gdźie wiele Swiętych Reliquij drogim zostáie skárbem; gdźie nieustáiącey we dnie y w nocy brzmiącey Chwały Boskiey iáśnieie ziemskie Niebo; z kąd wiele práwych* NORBERTA *Swiętego Corek, ná sąd ostáteczny, po niezwiędły Wieniec* IEZVSOWI *poświęconego Pánieństwá, po zapłátę wiekuistą, y z tobą wynidźie. Lilią madrzy názwáli Krolową Kwiátow. S. Páwłowi* (Philip: 4.) *Philippensowie koroną byli; á ciebie, iáko godną Przełożoną swoię, Prześwietne Zwierzynieckie Zgromádzenie ślicznie koronuie. Máiestat twoy przedziwna uniżoność y świátá pogárdá; niechżeć będźie Purpura* Krew Nayświętsza

IEZVSOWA, *Sceptrem* KRZYZ, *Mleko niepokaláne* Nayświętszey MATKI *Krolewskim pośiłkiem. Niech ćię tá zbáwienna od powietrza morowego Prezerwátywá, y z cálym Prześwietnym Zgromádzeniem, y od tey stráßney plagi Boskiey, y od wßelkiey nießczęśliwośći broni. Niech ci* Pan IEZVS *Krwią swoią Przenayświętßą zápiße wßelkie dobro, Niebo, y śiebie sámego. Niech ći z Mlekiem* Nayświętszey MATKI *wßelkie płyną pociechy.* KRZYZ IEZVSOW, *niech ći zbáwienne przyprowádźi pomyślnośći: tegoć tym moim prezentem, y cálemu Prześwietnemu Zgromádzeniu życzę.*

Nayprzewielebnieyszey M. W. M. Pánny y Dobrodźiyki.

uniżony Slugá, y niegodny Bogomodlcá,

X. M. D. F.

Nos

Nos autem gloriari oportet in Cruce D. N. IESV Christi, in quo est salus, vita, & resurrectio nostra.

ACo ma zá proporcyą kolebká do Krzyżá, narodzenie do śmierći? AA. Krzyż co prawdá bolesney Mátce: *Dolores parturientis*; y nie iedney Ps 47.
śmierć, według owego: *Vnius generatio, est alterius corruptio*: Dźiećię do Chrzćielnice, á Mátká do Grobu: *In domum æternitatis*; o utrapiona poćiechá! Eccle: 12.
Fel melle circumlitum; Chrzćiny y pogrzeb niewdźięczna mixturá: Tertul:
Alterno choro risus & gemitus. A kiedy to ieszcze miásto Bonifácego urodźi śię Iágiellonowi z Iádwigi Bonifácya; miásto Syná będźie Corká: *Filia in deminoratione*; Eccl: 22.
Krzyż Oycu: że posag gotowáć, dźiećięćiá iák źrenice w oku pilnowáć trzebá: *Filiæ tibi sunt, serva corpus illarum.* Eccl: 7.
Krzyż cáłemu Domowi, gdy pięknie Iádáco: *Mulier pulchra,* Prov: 11.
& fatua; *major est iniquitas ejus peccatô Sodomorum.* Krzyż Thren: 4.
Mężowi: iák ktoś słysząc z Ewángeliy słowá IEZVSOWE: *Kto chce poyść zá mną, niech záprze sámego śiebie, y niech nieśie* Matt: 16.
krzyż swoy. Wźiąwszy ná plecy Zonę, po Domu y po Mieśćie nośił. Procz tego, według Mędrcá: lepsze dni Krzyżowe niż Bachusowe; lepiey iść ná stypę niż ná wesele: *Me-* Eccle: 7.
lius ire in domum luctus, quàm in domum convivij; Pogrzeb, większy to specyał á niżeli Chrzćiny: *Melior dies mortis, die* ibid:
nativitatis. Thársensowie w Thrácyi, y iácyś pod gorą Kaukázem ludźie: (iák pisze Euryppides) śmiali śię, gdy trupá chowáli; płákáli, gdy nowonárodzone dźiećię oglądáli: żáłuiąc tego: że ná biedę ná ten świát przyszło; owemu winszuiąc, że z tey nędze wyszedł. MARYA z grobu, ná roskoszy Niebieskie poszłá; z kolebki, ná iedno utrapienie: *repleta multis miserijs.* A ieżeli włásnego interessu pátrząc, grubiáńsko rzeczemy: y coż z tąd że MARYA utrapienie

miáłá? kiedy nam národzeniem swoim poćiechę zwiástowáłá: *Gaudium annuntiavit universo mundo.* Ia ná to reflexyą czynię: że iák szczery miod iedzącemu nie zdrowy, ták poćiechá bez mitygánsu nic po niey: *Nimium vertitur in vi-*
Plut: in Apophs: *tium.* Philip Krol Mácedoński, máiąc trzy oraz srodze wesołe nowiny; o czwartą iákąkolwiek smutną Bogow prośił.
Herodot. Policrates zbyt życzliwą máiący fortunę, áżeby ią iákąkolwiek niefortuną przepleść; umyślnie co naydroższy y nayukocháńszy Pierśćień w Morze upuśćił. Ktory że mu záraz w złápáney rybie ználeźiony y oddány, *Amasis* wielki iego Przyiaćiel rozbrát z nim uczynił, bacząc y mowiąc: że go wielkie iákieś czeka nieszczęśćie. Szczęśćie nászez MARYI, áżeby szczęśliwe nam w poćiechách, pewne y nieodmienne było: Krzyżem śię Swiętym przegrodźiło: *Ibi*
S. Leo Pp. *certa atq; secura expectatio promissæ beatitudinis, ubi est participatio Dominicæ Passionis.* Swięty Roch z żywotá Máćierzyńskiego Krzyż z sobą, ná pierśiách wyráżony, wyniosł. MARYA nim śię urodźiłá, iuż śię Krzyżem szczyćiłá: *in Cruce Domini.* Co świát głupi, y ná stárość: pychá iego, niewier-
1. Cor: 1. ność y prostáctwo żegnáć śię nie umie: *Verbum Crucis pereuntibus stultitia est.* MARYA, ieszcze ná świećie nie byłá, á iuż śię żegnáć umiáłá: bo śię w instánśie Niepokalánego Poczęćia, Szátáná odżegnałá: *Ex morte Filij prævisa.* V Lácedemończykow, Káwálerska ceremonia nowonárodzonych Synaczkow ná tarczách nośiłá: że im bydź dobrymi żołnierzmi życzyłá. Boska Prowidencya do Krzyżá MARYA sposobiłá: co zá dźiw, że máleńkiey z Krzyżá kolebkę, iáko dźiećinie; Máiestat iáko Páni zrobiłá: *ita intrare in gloriam.*
Kwiatk: Beierl: Szymáśiá máłego, bo dopiero 29. Mieśięcy máiącego, w Trydenćie, Roku 1475. Zydźi ukrzyżowáli; to dźiećiuchá. S. Kuminią: że śię sámemu IEZVSOWI záślubiłá, y zá Mąż
Iac: Iunck: iść nie chćiáłá; Oćiec iey Pogánin wbił ná Krzyż; to dorosłą Pánnę, á ieszcze Cudem osobliwym Bożym, w Męszczyżnę IEZVSOWI podobnego, Oblubienicę w Oblubieńcá przemienioną. MARYA dopiero národzoną dźiećinę, iużći Mądrość Przedwieczna ná Krzyż ordynowáłá; gdy iey to náznáczyłá: áżeby Krzyż ćięszki ponośiła: *Tribulationem & dolorem.* Szczęśćie nász AA. że nam winowáycom niewinna Pánná Krzyżá dopomaga, o co podobno Martá do IE-
Luc: 10. ZVSA supplikowáłá: *Dic ei, ut me adjuvet.* Nic to ieszcze,
Vrb: VIII. Papa. co ćierpiemy; przećiwko temu, cośmy zásłużyli: *Gravius est, quod commisimus; levius est, quod toleramus.* Piekielney Szu-
bie-

bienice godni grześnicy: Krzyżyki to máłe ponośiemy: *Momentaneum & leve tribulationis.* MARYA w lat 40. y kilká pod wielkim KRZYZEM ſtánęłá; y pod máłym, oto iey, choć málenka, nie brákuie: *juxta Crucem Mater.* Dźiś Prorok, y káżdy rzec może ſłowámi Pſálmu 22. do BOGA: *Virga tua & baculus tuus, ipſa me conſolata ſunt: Rozgá twoiá y kij twoy, te mnie poćieſzyły.* *Hugo Carenſis* czyta: *Virga dicitur B. Virgo, baculus Crux; hæc duo verè conſolantur nos in omni tribulatione noſtra.* Szczęśliwy, kto docześnie ſkarány: *Quem enim diligit Dominus, caſtigat*; á y ná to ſpoſob: *Rozgá Miſtyczna MARYA, kij KRZYZ*; to dwoie prawdźiwie nas ćieſzy w káżdym utrapieniu náſzym. A S. Bonáwenturá iedną ręką chwytáiąc ſię Krzyżá Oycowſkiego, drugą kolebki Máćierzyńſkiey: z IEZVSEM, y ná Krzyżu, y u Pierśi Niepokalánych wiśieć prágnie; z tąd Krwie Nayświętſzey, á z owąd Mleká nábywſzy: zmieſzáć to oboie, y zgotowáć ſobie roſkoſzny y zdrowy chce napoy: *Non ſolum procurabo convulnerari vulneribus, ſed etiam uberibus allactari; & miſcebo lac Matris cum Sangvine Filij: ut mihi faciam dulciſsimam potionem.* Mamy z Piſmá S. *Exod:* 12. że kiedy BOG ná cáły Egipt powietrze przepuśćił; Izráelitowie z ordynánſu iego, krwią báránkową podwoie domow ſwoich ſkropili; á iák niektorzy Doktorowie SS. twierdzą; znákiem Krzyżá S. literą *Tau* ocechowáli: y tak wolnymi od tey plagi byli: *Sparſum cruorem poſtibus, vaſtator horrebat Angelus.* To tám figurá byłá: *in figuris præſignatur*; tu rzecz ſámá: *impletæ Scripturæ.* Tám báránek tylko; tu do pary: Báránek y Owieczká. Tám krew tylko; tu Krew y Mleko. Co ia konceptem Seráfickiego Doktorá zmieſzawſzy: ná zbáwienną od Morowey zarázy Prezerwátywę, tą Nayświętſzą Mixturą, Krwią IEZVSA y Mlekiem MARYI, KRZYZ S. málowáć po Domách wáſzych będę. *Ad M. D. G.*

1. Cor: 4.
Hebr: 12.
†
S. Thom:

W bliſką bárdzo MARYA z IEZVSEM, Kolebká iey z iego Krzyżem weſzłá kolligácyą: *Quæ ſunt eadem uni tertio, ſunt eadem inter ſe.* W iednym odkupienia náſzego inſtrumenćie: IEZVS y MARYA z ſobą iedno; mowi *Arnoldus Carnotenſis: Omninò tunc erat una Chriſti & Mariæ voluntas, unumq; holocauſtum ambo pariter offerebant DEO; hæc in Sanguine Cordis, hic in Sanguine Carnis: Ze wſzech miar wtedy iedná byłá wola CHRYSTVSA y MARYI, y iednę Ofiárę oboie oddawáli BOGV; tá we Krwi Sercá, ten we Krwi Ciáłá.* Mowi *Auguſtinus de Vich. Crux & clavi Filij, fuerunt etiam Matris. Quid enim?*

in Laud: Virg.
in Sab: c. 4.

erant

erant duæ Mystice Citharæ, quarum una sonante resonat & altera, nullo etiam pulsante. IESV dolente, dolet & MARIA; Christo crucifixo, crucifigitur & Mater: Krzyż y goździe Synowskie, były to y Máćierzyńskie. *Bo to dwoie, dwie były Mistyczne Lutnie, z ktorych gdy ná iedney zágráią, y druga dźwięk wydáie, choć iey y nie tykáią; boleie IEZVS, boleie y MARYA; gdy Syná ukrzyżowáno, ukrzyżowáno w Synu y Mátkę.* Mowi *Philippus Ab: bo: speį:*

Epist: 14. *Adeo inventa est Mater pro Filio doluisse: ut quod in carne Filius, credenda sit Mater in animo pertulisse; eiq; non clavorum sed dolorum spicula sunt infixa; & ipsa cum Filio vivens, cum mortuo crucifixa. Tak Mátká Syná boláłá: że co Syn ná zmyśle, to Mátká ná umyśle ućierpiáłá; w iey Sercu nie máteryálne, lecz formálne boleśći instrumentá utykáły; y sámá z Synem żyiącym żyiąc, z umárłym ukrzyżowána.* Prawdźiwie Lilia między ćierniem: bo co tylko IEZVSA ránilo, boláło, to się wszytko o iey Serce opárło; mowi *Rupertus: MARIA fuit Lilium inter spinas: quia quæcunq; spinæ Filium, eædem Matrem confixerunt, & vulneraverunt vulneribus compaßionis.* A S. Bonáwenturá mowi do

3. part: D. amor C. 3. niey: *O Domina mea! ubi stabas? nunquid tantùm juxta Crucem? imo certe in Cruce cum Filio, ibi crucifixa eras. O Páni moiá! gdźieżeś stáłá? iżali tylko wedle Krzyżá? O y owszem ná Krzyżu z Synem! z nimeś ukrzyżowána byłá.* Toż twierdźi S. Laurenty Iustynian: *In Crucem agebatur Virgo Mater dolore vero, dum Cruci Filius affigeretur; pendebat ante Matrem Filius: quid dicam? pendebat interna Cruce sublata ante Filium Mater: Ná Krzyż bráno Mátkę, gdy nań Syná przybijáno; wiśiał Syn przed Mátką: co mowię? wiśiáłá na Krzyżu wewnętrznym przed Synem Mátká,* á ták srodze: że Syná bárdźiey iey boleść, niż

S. Brig: l. 1. Rev: c. 6. iego własna Męká boláłá: *Christus plus dolebat de paßione Cordis Materni, quàm de sua;* bo co członki IEZVSOWE ná podźiał boleśći rozebráły: to wszytko Serce Máćierzyńskie ćierpiáło. y ieszcze więcey: bo się IEZVSOWI śmierćią iuż byłá Męká skończyłá, á MARYI ieszcze żyłá. Owey włocznie umárłe Ciáło IEZVSOWE iuż nie czuło: poczuło ży-

L. 6. we Serce MARYI. Mowi S. Antonin: *Ostenditur magnitudo doloris ex puritate afflictionis; puritatem dico, quia non habuit mixturam consolationis.* W wielkich boleśćiách SS. Męczennicy poćiechy z Niebá mieli; drudzy Mąk y nie czuli; MARYA naywiększa Męczennicá: że boláłá, á żadney poćiechy nie miáłá: ponieważ P. IEZVS iey poćiechá iedyna, iuż byłá skonáłá: *inclinato Capite emisit Spiritum.* Lecz *volenti non fit injuria: Chcącemu nie máß krzywdy.* MARYA ták na-

rod

rod ludzki ukocháłá: że, żałoſnać iáko Mátká, lecz iáko zbáwienie náſze kocháiąca, z miłą chęćią Syná ofiárowáłá. Y owſzem, powiáda wiele Doktorow SS. że gdyby nie było kátow: tedyby konformuiąc śię woli Boſkiey, z wielkiey przećiwko nam miłośći, ſámá tę funkcyą nád Synem odpráwiłá; zábiłáby go, áby nas ożywiłá. Y z tąd Krzyż ſerdecznie ſobie upodobáłá: że według owego: *Amor amantem transformat in id quod amat*: *Miłość kochaiacego przemienia w to co kocha*; BOG ukochał człowieká, wſzák śię ſtał człowiekiem: *Amoris hoc opus erat.* *Cant*: 7. Mowi Duch Przenayświętſzy do tey Mátki: że iey wzroſt przypodobány do Pálmy: *Statura aſsimilata Palmæ.* Według Doktorow SS. Pálmá KRZYZ, ná ktory śię Syn Boſki zábieráiąc, mowił: *Aſcendam in Palmam, & apprehendam fructus ejus.* Cant: 7. Swiátowe Dámy, nieſzczęſne to pálmy: że z nimi cożywo rádo, choć iuż nie dźiećię, chodźi: *Palmæ in manibus eorum.* Zwyczáynie proſtacy, gdy Krzyż obaczą: záraz go ná ſobie kopiuią: *Signantes pectora ſua.* Potykaſz kto, ábo widźiſz piękny iáki Wenery obrażek; mow z Prorokiem do BOGA: *Averte oculos meos, ne videant vanitatem*: *Odwroć Pánie oczy moie, by nie pátrzyły ná prożność*; żegnay śię przed tym krzyżem: *Et ne nos inducas in tentationem &c.* Ps: 118. MARYA Nayświętſza Pánná, iakiey drugiey w świećie nie máſz, nie było, y nie będźie: *Nec primam ſimilem viſa, nec habere ſequentem*: ták śię Krzyżá rozkocháłá, że śię mu ſtáłá podobna: *Aſsimilata Palmæ*; y owſzem w Krzyż śię obroćiłá: że ábryſem boleſnego Syná, że żywym Bożym umęczeniem zoſtáłá. Mowi Guilelmus Opát: *Stando juxta Crucem Filij, ipſa ſibi quodammodò per affectum maternum facta erat Crux.* Szczęśliwy, kogo ten Krzyż potka; mowi oná *Prov*: 8. *Qui me invenerit, inveniet vitam &c.* *Kto mnie znaydźie, znaydźie żywot, y wyczerpnie zbáwienie od Páná.* Krzyż kochány: zá ktorego medyácyą, Łotrá Krzyż IEZVSOW zbáwił: *Quia Beatiſsima Virgo inter Crucem Filij, & crucem Latronis poſita, Filium pro Latrone deprecabatur.* S. Petr: Dam: Krzyż kochány: że nam przy Krzyżu wſzelákim tudźież; mowi *Aloyſius Novar.* *Non caret Myſterio, quod juxta Crucem Mater IESV ſtaret, ut intelligeretur: ubi tribulationis & afflictionis Crux ſita eſt, ibi quoq; conſolationis Matrem reperiri.* Obiecałem ia w Propozycyi, Krew Naydroższą IEZVSOWA z Mlekiem Niepokalánym Nayświętſzey Mátki zmieſzawſzy, zá Prezerwárywę ſkuteczną przećiwko Morowemu Powietrzu, KRZYZ S. po wá-

ſzych málowáć domách; á iuż przedemną, procz mnie, be-
zemnie, ſámá nieſkończona Dobroć Boſka tę zbáwienną zro-
biłá miſkuláncyą. Iuż nie dopiero, y nie raz, dźieie ſię we-
dług ſłow Arnoldá Kárnotenſá: że *Securum acceſsum habet*
homo ad DEVM, ubi mediatorem cauſæ ſuæ Filium habebit ante
Patrem, & ante Filium Matrem. Chriſtus Patri oſtendit Latus
& Vulnera, Mater Chriſto Pectus & Vbera. Non poteſt eſſe re-
pulſa, ubi concurrunt & orant omni lingva diſertiùs, hæc monu-
menta clementiæ, & inſignia charitatis: Beſpieczny przyſtęp ma
człowiek do BOGA, gdzie ma Pośredniká ſpráwy ſwoiey Syná przed
Oycem, á przed Synem Mátkę. Chryſtus Oycu pokazuie Bok y Rá-
ny, Mátká Chryſtuſowi prezentuie Pierśi. Nie może tám bydź
prośby odrzucenie: gdźie ſchodzą ſię, y mowią nád wſzelki ięzyk
wymowniey, te zabytki láskáwośći, y známioná miłośći. Dawno
to P. IEZVS powiedźiał: że pił Wino ſwoie z Mlekiem
Cant: 5. ſwoim; *Bibi vinum meum cum lacte meo.* S. Antoni Padewſki
Dom: 3. Quad: mowi do niego: *Quare non dixiſti D. IESV, bibi acetum meum?*
Virginalibùs enim Vberibùs lactabatur. Lac Virginis Chriſto in-
dulcoravit amaritudinem Paſsionis; Czemuś nie rzekł P. IEZV:
piłem ocet moy? wſzák ćię nim częſtowáno. Wſpomniał ſobie bo-
leſny Pan, ták go Mátká Pierśiámi karmiłá, y pić mu ſię odechćiáło.
Mleko Pánieńskie Chryſtuſowi osłodziło gorzkość Męki. A *Iuſtinus*
Sup: Lit: Laur: t. 1. disc: 185. *Miechov:* przydáie: *O lac pretioſiſsimum, in Sangvinem meæ re-*
demptionis converſum! O Mleko naydroższe, ktoreś ſię P. IEZVSO-
WI w Krew odkupienia mego obróćiło! Gdy tuteczną Goſpody-
nią, Dźiewicę y Męczennicę Chryſtuſową, S. KATARZYNĘ
śćięto: miáło krwie, mleko z iey ſzyie płynęło. Gdy Mau-
ryćyuſzowi Ceſárzowi *Phocas* rebellizánt y zdraycá Koronę
wźiął y głowę, wprzod mu potráćiwſzy Synow, á iednego
An: 602. n. 5. od pierśi; mowi Bároniuſz: że z owego niewinniątká ledwie
nie mleko płynęło. Nád tobą o Nayśw: Dźiećino! á ktoby
ſię paſtwił? Y ſámi Pogánie, choć nieprzyiaćioł, á chłopiętá
zábiiáią, dźiewczętá zoſtáwuią: *& parcunt puellis.* Páſterze
náwet, báránki naywięcey ná rzeź, á owieczki ná chowánie.
Herod Syná twego, nie ćiebie pátrzył; *interrogate diligenter*
de puero. Zydźi P. IEZVSA poimáli, powiązáli, ubili, á ćie-
bie y nie tchnęli, bezekrwie ná ſercu Męczennice: *Cujus ani-*
mam gementem, contriſtantem & dolentem pertranſivit gladius.
Gorśi co prawdá heretycy: że ná Synowſki, y oraz ná twoy
náſtąpiwſzy honor; twoie święte zelżyli, poránili, porąbáli,
popalili Obrázy. Gdźie (piſze *Bonifacius Bagatta:*) pod Bo-
nonią, w Kośćiele *S. Mariæ de Monte* názwánym, gdy twoię
figu-

figurę świętokrácka ćięná ręká, tedy z owego rázu krew z mlekiem wypryſnęłá. Oprocz tego cudu, oprocz owey łáſki; żeś iuż dawno P. IEZVSA od pierśi odſádźiwſzy, przećięś ieſzcze S. Bernárdá, S. Fulbertá, S. Káietáná, temiż Pierśiámi karmiłá: *Vbere de cælo pleno,* doſyć, że to twoie Mleko, gdy Krew, z Ran IEZVSOWYCH płynęło. Mowi *Aloyſius Novar:* *Debemus poſt DEVM tuum, & tibi Virgo, quod Chriſti Corpus deguſtamus.* W Nayśw: SAKRAMENCIE Mądrość Przedwieczna, áby nas uraczyłá: Wino z Mlekiem zmieſzáłá: *Miſcuit vinum;* to ieſt: z twoiego pokármu Krew IEZVSOWĄ na napoy nam zbáwienny dáłá: *Calicem ſalutaris.* Niewiem czy ſię to godźiło komuś, że do ſwoich nieprzyiaćioł nápiſał Liſt Krwią IEZVSOWĄ, w ten ſens: *niech ſię tá Krew nádemną zemśći, ieżeli ia ſię krzywdy moiey nád wámi nie zemſzczę.* Y tego niewiem, czy z duchownym lekárſtwem ná ćieleſne oſoby, z świętą rzeczą ná mieyſcá przeklęte nie tráfię. *Non eſt bonum ſumere panem filiorum, & dare canibus. Neq; mittunt Margaritas ante porcos.* Nie imie ſię ogień wody, Oley lodu, Łáſka Boża grzechu, miłośierdźie Boże ſzátáná: *quæ ſocietas luci ad tenebras?* Y nie odpuſt, choćby też przy naywiękſzym odpuśćie, *Miſcere Sacra profanis:* Krew Nayświętſzą do poſoki mieſzáć. Pogáńſka ſpráwá, P. IEZVSA między łotry wtykáć: *cum iniquis.* Złotrzał świat: *totus in maligno;* zágęśćili ſię *Viri ſanguinum:* owe pśie iuchy: *canes impudentiſſimi:* nieczćiwiarſcy lubieżnicy, w krewkośći zátopieni niecnotowie: *abeuntes poſt carnem alteram;* owe w poſtáći ludzkiey drapieżne beſtye: *beſtiæ grandes;* bezbożni krwie niewinney rozlewcy: *cæde gaudentes Sycambri;* kogo ná ćiele obćiąć, okáliczyć, zábić: á choć ná fortunie y honorze zruinowáć: ná to iák ná láto: *veloces pedes eorum ad effundendum ſanguinem;* cudzych ſubſtáncyi ſzárpácze, ubogich oppreſſorowie: ſſące ſwych bliźnich pijawki: *Sanguiſugæ dicentes: affer, affer:* ręce ſwoie w cudzey krwáwey pracy uiuſzyli; iák im to BOG ſam wymawia: *Manus veſtræ ſanguine plenæ ſunt.* Co Moyżeſz máleńki pogáńſkiey Mamki ſſáć nie chćiał, tylko ſwoię Mátkę; co S. Kátárzyná Váſteneńſka, nieczyſtych pierśi dźiećiná okrutnie nie lubiłá; y umárłáby byłá, á owegoby ſię ścierwu niewinnemi uſteczkámi nie chwyćiłá. To ſię opák dźieie: że wieku ninieyſzego młodźież, nie Seráphicki to, ábo Miodopłynny Doktor: do Pierśi Nayś: Mátki nie przylepká. *Thren:* 4. Wyrzeka Prorok: że świát ládáco; y ięd ze náwet obnáżyły pierś, karmiły ſzczęnięcá ſwoie: *Nudaverunt mammam, lacta-*

In Agn: Euch: L. 5. c. 39. exc: 38.
Prov: 9.
Pſ: 115.
Mat: 15.
Mat: 7.
2. Cor: 6.
Mart 15.
Pſ: 54.
Iſ: 56.
Iud:
Dan: 7.
Hor: 4. c. v. 14.
Pſ: 13.
Prov: 30.
Pſ: 1.

verunt catullos suos: Herezye bez wſtydu y ſumnienia ná pu-
blikę wyſzły; owe w poſtáći człowieczey Máłpy, ná iátki ſię
Ezech: 16. wydáły: *omni transeunti*; y máią do śiebie, iák te, ták owe
Mat: 7. frequencyą: *& multi sunt, qui intrant*; co żywo práwie lgnie
Prov: 7. im do pierśi: *inebriemur uberibus.* Czym Kálwinſka y Luter-
ſka złość poſtronne narody poczęſtowáłá: tego ſię wielu y
z Polſkich, y z Krákowſkich Obywátelow nápiło: *Biberunt de*
Apoc: 17. *vino prostitutionis ejus.* Syći plugáwcy ścierwu y iádu: *geni-*
mina viperarum; y ná Anielſki ſpecyał námowić ſię nie dá-
Ps. 31. dzą: *in diluvio aquarum multarum, ad eum non approximabunt.*
Io: 8. Y nie bárdzo też Krolowa Anielſka, ſzatáńſkich ludźi, *ex pa-*
tre diabolo, ná tę ochotę prośi. Nie proporcya, żeby te Pier-
śi, ktore ſſał Báránek Niepokaláný, ſſáli pśi, w błoćie nieczy-
Ier: 2. ſtoty uwaláni: *Maculati in iniquitate.* Zle to było, gdy Boleſław
śmiáły Mátkom ludzkim pierśiámi karmić ſzczenięta kazał: *Lac*
filiorum dare canibus. Niewiem ieſzcze, czy KRZYZ S. znák
Syná Bożego, tám erygowáć: gdźie pogáńſcy ſynowie mie-
Ier: 9. ſzkáią, przebywáią: *Cœtus prævaricatorum. raptores, injusti,*
Luc: 18. *adulteri?* gdźie ſię pijátyki, tańce, zaloty, y inſze rożne nie-
cnoty dźieią *scelera multa?* Wiem że złemu Łotrowi, y Krew
nieſkończonie dobrego IEZVSA nie pomogłá; y z Krzyżá
wźiąn diabeł iák ſwego: *in gehennam ignis.* Wiem że *ab in-*
gratis beneficia tolluntur: kto czego niewdźięczen, tego y nie
godźien; niewdźięczni Męki IEZVSOWEY grześnicy, Krew
Sap: 5. iego Nayśw: ná duſzách ſwoich będącą márnie trácą, *in via*
iniquitatis & perditionis; Krzyżá S. nie kocháią y nie ſzánuią:
Iere: 13. KRZYZ ich też S. iáko niegodnych nie ſálwuie: *propter mul-*
titudinem iniquitatis. Y owſzem Roku 746. KRZYZ złym
Theoph: in Orat. de S. Plat. ludźiom nie dobrym był znákiem: pánowáło okrutne powie-
trze w Sycylij, Kálábryi, y potym w Cárogrodźie; ná ſzátách
Theod: Stud. ludźiom Krzyż ſię modry, śliczny pokázował; á ná kim ſię
pokazał, káżdy táki oſzálawſzy nędznie umierał. Wiem záś:
S. Ambr: sup: Luc. że kto ſię popráwuie, BOG go záchowuie od śmierći: *Novit*
Dominus mutare sententiam, si tu noveris emendare delictum; kto
pokutuie: BOG go z długow grzechowych y naywiękſzych
Intr: Miss: F. 4. Cin. kwituie: *propter pœnitentiam parcens.* Gdy ſię we łzách po-
kutnych grześnicy ſkąpiemy: Krew z nas Nayś: IEZVSOWA
Hebr: 9. wſzelką zmázę omyie: *Emundabit conscientias nostras.* Protekcya
Nayśw: Mátki y naywiękſzemu grzeſznikowi zginąć nie da:
S. Bern: Ser: de Salv. *Vt quamvis enormis peccator non pereat.* KRZYZ S. nie tylko
od wieczney, ále też y od doczeſney obroni go zguby: *Crux*
S. Paulin: Epist: 11. ad Sever. *munimentum præsentis, & pignus æternæ salutis.* Wſzák kiedyś
obro-

obronił, choć pogánow. Zá Maurycyuſzá pomienionego Ceſárzá, przyiácháli byli do Konſtántynopolá Turcy, ná czołách Krzyż wyrážony mieli; ſpytáni, ná co? powiedźieli: że u nas ſrogie powietrze było; náuczyli nas Chrześćiánie ten ſobie znák czynić; ktorzyśmy poczynili, wſzyſcyśmy ſię uchowáli. Lácedemończykowie, ážeby wolni od powietrza byli: co rok co nayzacnieyſzą pánnę Bogu ſwoiemu Apollinowi ofiárowáli. Iużći ſię Prześwietne tuteczne, w wielkich cnotách, záſługách, tálentách, prerogátywách niewyſławione zgromádzenie domyśliło: że ćię o Pánno nád Pánnámi! BOGV ná ofiárę pod niebioſá promocyą ſwoią wywyższyło. y podobnaż żeby Syn ná Mátkę nie weyrzał? Co Betulczykowie: ážeby ſerce zágniewánego Bogá zmiękczyli; záżyli ná to máleńkich ſwoich, przed kośćioł ich moſtem pokłádli: *infantes proſtraverunt contra faciem templi.* Tyś nád ludźi y Anioły zacnieyſza Infántá: *quâ major ſub DEO nequit intelligi*; iuż nie ćiebie, boś Monárchini nád Niebo wynieśiona: *ſuper choros Angelorum*, lecz twoie dźiećińſtwo, Wielcy Wielkiego Auguſtyná Synowie, w oczách Syná twego wyſtáwili: *Vt loquaris pro nobis bona.* A ia niegodny; záſługi twoie łączę z záſługámi IEZVSOWEMI: Mleko twoie Pánieńſkie z e Krwią iego Naydroższą. Wſzák kiedyś ſámo wſpominánie tego Mleká, Pánny Zakonu náſzego w Konimbryce, od morowey zarázy záchowáło; gdy tę Antyphonę, przez Pielgrzymá nieznáiomego (mowią iedni: przez Aniołá; drudzy: przez S. Iędrzeiá Apoſtołá) przynieśioną, codźiennie śpiewáły, lub mowiły: Gwiazdo Morzá, ktoraś &c: Otoż to Mleko niepokaláne łączę ze Krwią Nayś: IEZVSOWĄ, áczkolwiek z ſámego urodzenia IEZVSOWEGO iuż z nią złączone. Ze moiá ręká grzeſzna y niegodna: biorę rękę S. Dámáſcená, ktorą mu o część SS. Obrázow, że zá nią piſał, ućięto; á tyś mu ią przypráwiłá, uzdrowiłá. Biorę Pęzel Swiętego Łukáſzá, ktorym ćię (oprocz inſzych niektorych) y w Częſtochowſkim Cudownym Obráźie málował; y ten we Krwi IEZVSOWEY y w Mleku twoim umoczywſzy, máluię KRZYZ S. po wſzytkich (day BOZE godnych tego) mieſzkániách náſzych. to ieſt: w nádźieię Oycowſkiey y Máćierzyńſkiey łáſki, IEZVSOWYM y twoim imieniem, ápplikuię ná tę intencyą, y ná ubłagánie gniewu Boſkiego, ofiáruię wſzytek walor KRZYZA S. ktory dźiś, y záwſze, po cáłym świećie, od początku Kośćiołá S. áż do tego momentu, przy ſtráſzney Ofierze, Biſkupie y Kápłáńſkie poczyniły práwice:

Niceph: L. 18. hiſt: c. 20.

Plut: in Parall.

Iudith: 4.

ktory Chrześćiáńſkie, ná czołách, uſtách y ſercách ſwoich pobożne wyráźiły ręki. O to ćię przez Dźiećińſtwo twoie proſzę: (bądź prośbie, Mátko, użyta iáko dźićię) ſpraw to u Syná twego: że cokolwiek KRZYZOWI S. w nim, y ná nim, tobie y cáłemu świátu; cokolwiek wſzytkim po świećie Swiętym y Cudownym Krzyżom konferował łáſki: tę wſzytkę, zá przyczyną twoią, niech dźiś domom náſzym konſeruie, niech im błogoſłáwi. Niech mi da niegodnemu, ážebym ſkutecznie wymowił: *Oto KRZYZ Páński: ućiekayćie ſtrony przećiwne*; żeby ſzczęśliwe były, aczkolwiek grzeſznemi uſtámi mymi wymowione ſłowá, ktoremi Kośćioł S. ſolemnie ſupplikuie: *Salva nos Chriſte Salvator, per virtutem Crucis &c.* Zbaw nas Chryſte Zbáwićielu, przez moc Krzyżá: ktoryś ſálwował Piotrá ná morzu: Zmiłuy ſię nád námi.

A M E N.

APPROBATIO ORDINARII.

Anno Domini 1720. Die 3. Octobr.

PRæſtantiſsimus, hujus ſermonis Concionatorij, ſub themate: *Nos autem gloriari oportet in Cruce D.N. IESU Chriſti*, Author, beatus vivat, ejus verò ſancto labore in Vinea Chriſti, ut mundus lætetur & glorietur, ad typum eundem approbo.

M. BASILIUS PLASCZEWSKI, S. Th: Doct: & Profeßor, Canonicus Cathedr: Crac: SS. OO. Præpoſitus, S. R. M. Secretarius, Librorum Diœceſis Crac: Cenſor, atq; interea Almæ Univerſitatis Studij Cracovienſis Generalis RECTOR, mpp.

A ſi ad ſtomachum vomitiones, ſi ad aluum, fortem purgationem, velut eam quæ in venis, per vrinas debere vacuari admonet, docens nos diuerſos purgādi modos, variaſque partes, quibus repurgari ille humor poſſit, prout in vna magis, quam in alia abundat parte, & prout ad hanc, non ad illam tēdere videtur. A liene autem vbi fomes, & minera huius febris, per patentem ductum (de quo tamē ambigitur, cum Auicenna velit eſſe venam ſtephanicam, ſeu coronariam dictā, & Gal. in lib. de vſu partium vas dicat eſſe breue, ſeu venoſum a ſummo prope lienem ramo ad ventriculi fundum protenſum) humorem melancholicum, cuius metropolis lien eſt, tranſmitti ad ipſum vētriculum, vbi maxime progreſſo morbo iam multū extenuatus fuerit, & natura ſuperior, nemo puto inficias ibit. Ex hoc velim obiter intelligas alterius quæſiti ſolutionem, quoniam & quæ ab B alijs affertur mihi non vndique placet, vtpote nimis communis, & quæ non tam quartanæ, quam quotidianæ etiam febri conuenire poteſt; ex qua nimirum cauſa in quartana appetitus ab initio diminutus ſit, & poſt initium maximus, vt experimento conſtat, & docuit Hipp. 7. epid. exemplo Oneſia nacti, & Polychari; reſpondetur enim a Mercuriali, & aliis, quia initio ventriculus oppletus eſt pituita, quæ appetitum hebetat, & qua conſumpta, progreſſu febris, appetitus excitatur; Verum huiuſce rei vera cauſa, ni fallor, eſt, quia progrediente quartana, humor melancholicus, qui iam incipit a natura expelli, a liene in vētriculū reijcitur, qui cum auſterus ſit, & frigidus adſtringendo, & corrugādo ventriculi os, appetētiam excitat, quæ torpet ante commeatum humoris, propter cauſas non ita ſupra allatas; ex ſola enim pituitoſorum ſuccorum conſumptione anorexia quidē ceſſaret, ſed nōn tā magna excitaretur appetentia. Qua propter puto ego C Gal. imperare ea, quæ vomitum prouocant in quartana, vt per os quoq; melancholici humoris febrem producentis portio extra feratur, ideoque ad validum, etiam vomitorium ex veratro albo deuenit, quod forte nimis alicui videri poſſet, ſi de expurgandis ſolum humoribus pituitoſis in ventre contentis intelligi vellet. Addamus, quod ſi Gal. ad expurgandas tantum vētriculi cruditates vomitorium in quartana imperaſſet, multo ante morbi ſtatum id feciſſet, nec coctionis notas expectaſſet. Præterea id factum ab eo eſſet, ante quam diuretica præſcriberet, nōn poſt, quia cum diuretica calida ſint, tenuiumque partiū, ideo non prius ſunt adhibenda, quam prima regio dicta excrementis vndique expiata ſit, ne ſecum illa rapiant, obſtructionemque augeant. Confirmat noſtram D ſententiam quod ſubiungit Gal. eos, qui ad vomitum nō ſunt idonei, quales qui preſſo, anguſtoque ſunt pectore quique vomere non conſueuerunt, vehementius per inferiora purgandos eſſe, ſupplendumq; per infernum ventrem, quod per vomitiones negatum eſt. Nam & hæc clare indicant ipſum ad humorem melancholicum reſpicere, non ad crudos primarum viarum ſuccos, quem pariter humorem deorſum ſemper ducendum eſſe vult, iuxta id quod ſupra ex eo, & Hipp. oſtenſum fuit, niſi tamen adeo feratur, quia tūc quo natura vergit, eo deducere oportet, quod miror non animaduertiſſe viros Clariſſimos. Ad id vero, quod obijci poſſet, quartanarios multos liberari vomitibus pituitoſis non melancho-

125
ſkich
wſzy
ili.

Mo

więtá MARYA M
NA NIES
℣. IEZU, MARY
Niech w ſercu &c.
℟. Amen.
℣. Boże poſpieſz ſię &c.
℟. Pánie pokwáp ſie &c.
℣. Chwałá Oycu,
℣. Iak byłá ná

H

Co ... eſy z
dey miłoś
ś miecżem
brámá ... zona.

℟. ...men